

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Europos regioninės plėtros fondo

KOM(2004) 495 galutinis — 2004/0167 (COD)

(2005/C 255/18)

2004 m. gruodžio 21 d. Europos Sąjungos Taryba, atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsnį, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo

Ekonominės ir pinigų sąjungos, Ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu rengimą 2005 m. kovo 18 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas buvo J. Matousek.

416-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. balandžio 6-7 d. (balandžio 6 d. posėdis) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas 123 nariams balsavus „už“, 1 nariui balsavus „prieš“ ir 4 nariams susilaikius, priėmė šią nuomonę:

1. Preambulė

1.1 Ši nuomonė parengta atsižvelgiant į bendrą EESRK nuomonės dėl bendrųjų reglamentų⁽¹⁾ svarstymo kontekstą. Ji taip pat siejasi su kitomis komiteto nuomonėmis dėl Sanglaudos fondo⁽²⁾, Europos pasienio bendradarbiavimo grupės (EPBG), Europos socialinio fondo⁽³⁾ ir Europos žemės ūkio kaimo plėtros fondo (EŽŪKPF)⁽⁴⁾ reglamentus.

1.2 Nuomonė atspindi pasaulio ekonomikos permainų, pasaulio rinkose labai padidėjusios konkurencijos poveikį ir Europos Sąjungos iššūkius. Jos išeities taškas — neatidėliotina būtinybė imtis visų priemonių, kad ES pasaulyje užimtų padėtį, atitinkančią Europos potencialą. Joje pripažįstama būtinybė per trumpą arba vidutinę trukmės laikotarpį sutelkti visus svarbius išteklius, kurių reikia naujųjų valstybių narių, kaip neatsiejamą ES ekonomikos ir visuomenės dalies, įskaitant nematomą regioninių struktūrų galią, gebėjimams stiprinti. Tai galima įgyvendinti spartinant pažangą ir stengiantis pasiekti aukštesnį ekonomikos tikrosios konvergencijos lygį visos Sąjungos ekonomikos mastu. Dėl to, ES pagrindiniams raidos uždaviniams, paremtiems tvariu vystymusi ir kokybišku Europos socialiniu modeliu, aktyviai spręsti ypač svarbios tampa sanglaudos politika ir jos naudojamos priemonės.

2. Santrauka

2.1 Šiame dokumente pirmiausia trumpai apibūdinami Europos sanglaudos ir struktūrinės politikos sunkumai, be to, pateikiamos kelios bendro pobūdžio pastabos ir siūlomo reglamento santrauka.

2.2 Baigiamajame skirsnyje komitetas pateikia išsamesnes pastabas dėl konkrečių siūlomo reglamento straipsnių. Komitetas iš esmės pritaria bendram Komisijos požiūriui rengti šiuos reglamentus. Be to, komitetas nusprendžia, kad:

2.2.1 jis pritaria, kad fondo remtini veiksmai glaudžiai siesis su Europos Sąjungos prioritetais, apibrėžtais Lisabonos ir Geteborgo viršūnių susitikimuose.

2.2.2 turėtų būti pritarta išlaidoms būstui ir atnaujinimui, susijusioms su regeneravimu ir vystymu.

2.2.3 didžiausias prioritetas turėtų būti teikiamas moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai, naujovėms ir verslininkystei, visų pirma siekiant paremti mažų ir vidutinių įmonių (MVI) vystymąsi.

2.2.4 taip pat svarbus tvarus turizmas, viešasis transportas ir atsinaujinanti energija.

2.2.5 turėtų būti plačiai nagrinėjamos naujovės, stengiantis remti informacijos ir ryšių technologijų plėtrą ir diegimą.

2.2.6 pritaria pasiūlymams skatinti Europos teritorinį bendradarbiavimą ir mano, kad jį reikėtų stiprinti.

2.2.7 nuostatos dėl miesto vietovių ir miestų susiliejimo turėtų akivaizdžiai palengvinti glaudesnę Bendrijos miestų bendradarbiavimą.

2.2.8 Turėtų būti remiamos kaimo vietovės, kad jose būtų vykdoma įvairesnė veikla.

2.2.9 Nuostatos turėtų aiškiai palengvinti sanglaudos programų įgyvendinimą vietovėse su gamtinėmis kliūtimis, atokiausiuose regionuose, o taip pat salose susiduriančiose su savitomis problemomis (įskaitant mažąsias valstybes salas).

⁽¹⁾ KOM(2004) 492 galutinis – 2004/0163 (AVC), CESE 389/2005.

⁽²⁾ KOM(2004) 494 galutinis – 2004/0166 (AVC), CESE 390/2005.

⁽³⁾ KOM(2004) 493 galutinis – 2004/0165 COD, CESE 250/2005.

⁽⁴⁾ KOM(2004) 490 galutinis – 2004/0161 (CNS), CESE 251/2005.

3. Bendros pastabos

3.1 Trečiajame ekonominės ir socialinės sanglaudos pranešime⁽⁵⁾ Komisija atkreipė dėmesį į Sąjungos uždavinius, susijusius su skirtumų sumažinimu ir plėtra. Ji atkreipė ypatingą dėmesį į:

- menką dalyvavimo tęstinuose mokymuose lygį naujų valstybių narių mažiau pasiturinčiuose regionuose, kurių vystymasis yra kur kas lėtesnis;
- didelį išlaidų moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai (MTTP) skirtumą;
- vis dar esančius skirtumus, susijusius su regionų galimybe naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT);
- į būtinybę, kad išliktų nuolat aukšti augimo tempai, visų pirma naujosiose valstybėse narėse;
- neproporcingą tiesioginių užsienio investicijų, kurios patenka į ekonomiškai stipresnius regionus, skaičių;
- užimtumo lygį, kuris yra daug žemesnis, nei numatyta Lisabonos tiksluose.

3.2 EESRK pritarė pranešimui ir konstruktyviam struktūrinių fondų indėliui, tačiau pripažino, kad „vis dar esama labai didelių skirtumų, susijusių su gerove ir ekonominės veiklos rezultatais“. Komitetas taip pat pripažino, kad „plėtra gerokai išplės Bendrijos vidaus rinką, atverdamas naujas galimybes“, tačiau kartu plėtra lems ir daugiau skirtumų⁽⁶⁾.

3.3 Todėl reikalinga reforma, kuri pašalintų pirmiau nurodytus skirtumus, kad būtų galima spręsti konkrečius su plėtra susijusius uždavinius ir toliau įgyvendinti Lisabonos darbotvarkės tikslus dėl konkurencingumo didinimo, daugiau ir geresnių darbo vietų sukūrimo, socialinės integracijos ir aplinkos tvarumo. Komitetas nori pabrėžti, kad šis sričių suskirstymas reglamente turėtų būti aiškus, o veiklos sritys, apibrėžtos pagal įvairius prioritetus, būtų laikomos priemonėmis ar priemonių grupėmis, kurias regionai ir valstybės narės naudotų rengdamos programas, didinančias augimą per ilgesnį laikotarpį ir konkurencingumą.

3.4 Kaip nurodyta preambulėje, ši nuomonė parengta atsižvelgiant į EESRK nuomonės dėl bendrųjų reglamentų⁽⁷⁾ kontekstą. Šiame dokumente pateiktos išsamios pastabos dėl klausimų ir būtinybės dažniau įtraukti į darbą socialinius ir ekonominius partnerius⁽⁸⁾. Socialiniai partneriai, kaip ir kitos atitinkamos pilietinės visuomenės organizacijos, turėtų dalyvauti visose programų rengimo ir įgyvendinimo stadijose bei jiems turėtų būti suteikta galimybė visateisiai dalyvauti tęstinio darbo komitetų veikloje. Socialiniai partneriai turėtų dalyvauti visuose programų rengimo ir įgyvendinimo etapuose ir būti visateisiais priežiūros komitetų nariais. Šioje nuomonėje taip pat tvirtinama, kad Komisija turėtų skatinti veiksmingas partnerystes. Komiteto nuomone, tai būtų ypač veiksminga tuomet,

kai būtų laikomasi šių partnerystės sprendimų. Šioje nuomonėje taip pat išdėstytas Komiteto požiūris į naujuosius prioritetus⁽⁹⁾, kurie būtini siekiant tinkamai įveikti su plėtra susijusius sunkumus. Šioje nuomonėje prioritetai aprašomi susiejant juos su konkrečiais Europos regioninės plėtros fondo reglamentais. Komitetas jau išdėstė savo bendrą nuomonę, kad sanglaudos politikos uždaviniams įgyvendinti turėtų būti skirtos pakankamos lėšos. Be to, yra klausimų, susijusių tiek su „senosiomis“, tiek su „naujomis“ valstybėmis narėmis.

3.4.1 Pirmiausia — ribotų lėšų ir jų optimalaus paskirstymo problema, palyginti su įsisavinimo gebėjimu (bendras finansavimas) naujosiose valstybėse narėse ir ypač skurdžiuose regionuose bei vietovėse.

3.4.2 Antra, statistinio poveikio ir „specialios laikinos paramos nutraukimo“ problema, kuri kelia sunkumų „senosioms“ valstybėms narėms, yra svarbi ir dabartinėms naujosioms valstybėms narėms, kurios po kitos 2007 m. ES plėtros turės atsižvelgti į tai, kad kai kurie regionai gali prarasti teisę gauti pagalbą.

3.4.3 Su tuo susiję ir klausimai, kokie metodai turėtų būti naudojami apskaičiuojant ekonominės veiklos rodiklius (bendras vidaus produktas — BVP), jei naujosioms narėms kiltų pavojus prarasti teisę gauti pagalbą, ypač Europos regioninės plėtros fondo (ERPF). Nors Europos bendrijų statistikos tarnyba (Eurostat) turi surinkusi tik trejų 2000–2002 metų išsamius regioninius duomenis, tai gali sukelti sunkumų tiems regionams, kurių dalis ES bendrajame vidaus produkte (BVP) mažėja.

3.5 Yra daugiau EESRK pateiktų arba dar rengiamų nuomonių, susijusių su ES politikos ir ekonomikos strategija, pramonės arba struktūrinėmis permainomis, moksliniais tyrimais ir technologijų plėtra bei naujovių diegimu, turizmo plėtra, miestų aglomeracijų, infrastruktūros, vietovių, turinčių gamtinių kliūčių ir atokiausių regionų ir kt. problemomis, regionų ir sanglaudos mastu. Įvykus plėtrai, kai kurias iš jų reikėtų papildyti. Kartu su plėtra į rytus atsiranda naujų galimybių ir naujų uždavinių, kurie iš esmės skiriasi nuo ankstesnių plėtros etapų galimybių ir uždavinių.

4. Pasiūlymo dėl reglamento santrauka

4.1 Pasiūlytame reglamente apibrėžti „Europos regioninės plėtros fondo uždaviniai“.

4.2 Fondo paskirtis — padėti mažinti regionų išsivystymo skirtumus ir kartu padėti įgyvendinti Bendrijos tikslus didinti konkurencingumą, kurti darbo vietas ir skatinti tvarų augimą. Į fondo veiklos sritis įeina pagalba našioms investicijoms, infrastruktūrai, kitoms vystymosi iniciatyvoms ir techninei pagalbai. Fondas savo pagalbą skirs tokiems teminiams prioritetams kaip konvergencija, regionų konkurencingumas ir užimtumas ir Europos teritorinis bendradarbiavimas.

⁽⁵⁾ Trečiasis ekonominės ir socialinės sanglaudos pranešimas – nauja sanglaudos partnerystė, KOM(2004) 107 galutinis.

⁽⁶⁾ EESRK nuomonė dėl Trečiojo ekonominės ir socialinės sanglaudos pranešimo, OL C 302, 2004 12 7, 60 p.

⁽⁷⁾ CESE 389/2005.

⁽⁸⁾ CESE 389/2005, 3.3 punktas.

⁽⁹⁾ CESE 389/2005, 3.4 punktas.

4.2.1 Kalbant apie konvergenciją, ERPF pagalba daugiausia skirta tvariam vystymuisi remti, sutelkiant ir stiprinant vidaus pajėgumus ir apibrėžiant veiklos rūšis, kurioms turi būti suteikta pagalba. Jos apima mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą, informacinės visuomenės skatinimą, tvarią gamybą ir aplinką, turizmo skatinimą, investicijas į transportą, energijos tiekimo patikimumo užtikrinimą, investicijas į švietimą, kurios didina regionų patrauklumą, gerina sveikatos paslaugų teikimą, kurios padeda užtikrinti ekonominį vystymąsi ir pagalbą MVĮ darbo vietoms kurti.

4.2.2 Kalbant apie regionų konkurencingumą ir užimtumą, pasiūlytame reglamente dėmesys pirmiausia bus skiriamas naujovėms ir žinių ekonomikai skatinti. Ypač didinant mokslinių tyrimų ir technologijų plėtrą (MTTP) ir inovacinius gebėjimus, tiesiogiai susijusius su regioninės plėtros uždaviniais, stiprinant naujoves MVĮ, skatinant naujų idėjų ekonominį panaudojimą ir sukuriant naujas finansines priemones ir inkubatorius, kad būtų skatinamos žinioms imlios įmonės. Be to, dėmesys bus skirtas rizikos aplinkai prevencijai, įskaitant investicijų užkrėstoms vietoms atgaivinti skatinimą, energijos efektyvumui, švariam viešajam transportui ir rizikos prevencijai. Trečia, fondo pagalba bus skiriama investicijoms ne pagrindiniuose miestuose, kad galima būtų pagerinti galimybes naudotis transporto tinklais ir skatinti naudojimąsi IRT.

4.2.3 Kalbant apie Europos teritorinį bendradarbiavimą, pirmiausia dėmesys bus skirtas pasienio strategijos kryptims, skirtoms tvariam teritorijų vystymui, rengti. Ypač skatinant verslumą ir MVĮ, turizmo, kultūros ir pasienio prekybos plėtojimą. Be to, yra siūlomos veiklos rūšys, kurios būtų skirtos palengvinti naudojimąsi transporto ir IRT tinklais, pasienio vandens ir energijos tinklais, bendradarbiavimą sveikatos ir švietimo srityse. ERPF taip pat gali padėti finansuoti pasienio darbo rinkų iniciatyvų skatinimą. Antra, šioje srityje siekiama remti nacionalinį bendradarbiavimą, įskaitant dvišalį jūros regionų bendradarbiavimą, kad būtų skatinamas požiūris į atliekų ir vandens tvarkymą, prieigą prie transeuropinių transporto tinklų ir pažangių IT sistemų, rizikos aplinkai prevencijos ir mokslinių bei technologijų tinklų. Trečia, bus siekiama didinti regioninės politikos veiksmingumą skatinant kurti tinklus ir keistis patirtimi, visų pirma naujovių, aplinkos ir rizikos prevencijos bei miestų atgaivinimo srityse.

4.3 Siūlomame reglamente nurodytos tinkamos išlaidos ir pateiktos konkrečios nuostatos dėl šių dalykų:

4.3.1 miestų teritorijos: ERPF remis dalyvavimą skatinančių integruotos strategijos kryptčių kūrimą, kad būtų sprendžiama daug miestų aglomeracijų ekonominės, aplinkos ir socialinių

problemų. Šiame straipsnyje leidžiama ERPF lėšas ribotai naudoti remti veiklą, priklausančią Europos socialinio fondo veiklos sričiai.

4.3.2 kaimo vietovės: siūloma, kad ERPF intervencija į šias vietoves būtų labiausiai susijusi su ekonominės veiklos įvairinimu, užtikrinant papildomumą su priemonėmis, kurias finansuoja Europos žemės ūkio kaimo plėtros fondas (EŽŪKPF) ir Europos žuvininkystės fondas (EŽF).

4.3.3 gamtinių kliūčių turinčios vietovės: kalbant apie regionines programas, taikomas vietovėms, turinčioms gamtinių kliūčių, ERPF pirmiausia investuoja į prieinamumo gerinimą, kultūros paveldo skatinimą, subalansuotą gamtos išteklių naudojimą ir turizmą.

4.3.4 atokiausi regionai: ERPF remia krovinių vežimo paslaugas ir papildomas sandėliavimo, priežiūros ir darbo jėgos pasiūlos išlaidas.

4.3.5 yra ir konkrečių nuostatų dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo. Šios nuostatos apibrėžia, koks turi būti veiklos programų turinys; jos apima klausimų analizę ir prioritetų pagrindimą, finansų lenteles ir įgyvendinimo nuostatas. Be to, jos taip pat apibrėžia galimas programos valdymo priemones, įskaitant konkrečią teisinę priemonę dėl konkrečios pasienio bendradarbiavimo institucijos sukūrimo.

4.3.6 baigiamosios nuostatos: Jos patvirtina dabar galiojančio Reglamento (EB) Nr. 178/99 pereinamojo laikotarpio nuostatas ir formaliai nurodo reglamentų įsigaliojimo ir peržiūrėjimo datas, atitinkamai 2007 m. sausio 1 d. ir 2013 m. gruodžio 31 d.

5. Komiteto nuomonė

5.1 *Ižanga, reglamentų taikymo sritis ir tinkamos išlaidos (1, 2, 3, 7 ir 13 straipsniai)*

5.1.1 Komitetas pritaria 2 straipsnyje nurodytai aiškiai sąsajai tarp fondo paskirties ir Bendrijos, o ypač Lisabonos darbotvarkės, tikslų. Panašiai Komitetas norėtų patvirtinti pagalbos aiškiems teminiams prioritetams būtinybę. Pataisyti Lisabonos tikslai dėl ilgalaikių augimo tempų didinimo ekonomiškai silpniausiuose regionuose ir Europos Sąjungos konkurencingumo stiprinimas turi būti naujųjų programų tikslas. Reglamentas turi nustatyti veiklos rūšis, kurios gali būti įtrauktos į konkrečias programas, kurios atitiks kiekvieno regiono konkrečias sąlygas, padėdamos siekti bendrų tikslų didinant augimą ir stiprinant konkurencingumą. Rengiant ES gaires ir nacionalines strategijas kryptis, dėmesys turi būti

skirtas atnaujintai Lisabonos darbotvarkei parengti. Rengiant šiuos dokumentus, aktyviai turėtų dalyvauti socialiniai partneriai. Komitetas nuomonėje ⁽¹⁰⁾ įrodinėjo, kad būtų atnaujinimas ir galimybė suteikti priimtina būstą pagrindiniams darbuotojams buvo neatsiejama atnaujinimo dalis ir turėjo ypač didelę įtaką miesto ir kaimo plėtros politikoje, dėl to Komitetas yra nusivylęs, kad 7 straipsnyje nėra numatytos išlaidos būstui. Komiteto požiūriu, išlaidoms būstui, kurios yra glaudžiai susijusios su atnaujinimu ir plėtra, turėtų būti pritarta, o taip pat išlaidos būstui, kurios yra senesnių miesto ir pramonės rajonų atnaujinimui skirtų programų dalis, turėtų būti tinkamos.

5.2 Konvergenciją skatinanti veikla

5.2.1 Komitetas pabrėžė mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros (MTTP) bei naujovių ir verslumo svarbą. Išanalizavus trečiąjį sanglaudos pranešimą buvo nurodyta, kad esama didelių skirtumų investicijų į MTTP srityje, ir nurodė, kad naujovės ir verslininkystė yra labai svarbios sritys dideliems ekonominio augimo tempams išlaikyti Bendrijos mažiau pasiturinčiuose regionuose. Komitetas pakartojo savo nuomonę dėl šios veiklos svarbos. Jis taip pat pažymėjo, kad kai kurioms naujosios valstybės narėms EKPF parama bus ypač svarbi kuriant būtiną mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros centrų tinklą, kuris sujungtų regioninius universitetus ir įmones (ypač remiant mažas ir vidutines įmones), kad šio regiono padėtis taptų panašesnė į išsivysčiusios Europos padėtį.

5.2.2 Komitetas taip pat įrodinėjo, kad prieigos prie plačiajuosčio belaidžio ryšio tinklų užtikrinimas ir pagalba mažoms ir vidutinėms įmonėms naudojantis IRT teikiamais patogumais yra labai svarbūs atsiliekančiuose regionuose.

5.2.3 Nuostatose dėl aplinkos yra numatyta daug veiksmų; šiame straipsnyje vertėtų paaiškinti, jog buvo svarbios investicijos į tvarų vystymąsi ir atsinaujinančios energijos skatinimą.

5.2.4 Tvaraus turizmo ir didelės pridėtinės vertės skatinimas yra sveikintinas, nes jis labai daug prisideda prie regioninės ekonomikos vystymo ir yra itin svarbus kaimo ir miesto vietovėse. Turizmo poveikis transeuropiniam transporto tinklui dėl jo daromos įtakos Europos gyventojų informuotumui didinti nėra pakankamai įvertintas. Be to, investicijos į tinkamą infrastruktūrą, paslaugas ir tinkamą aplinką gali didinti regionų, kurie šiandien nėra laikomi turistų lankomomis vietomis, patrauklumą.

5.2.5 Transporto infrastruktūros stiprinimas lieka vienas didžiausių ekonomikos augimą lemiančių veiksnių. Reikėtų pritariti investicijoms, sujungiančioms regionus su pagrindiniais Europos tinklais ir rinkomis. Tinkamos, švarios ir integruotos transporto sistemos yra svarbios miestuose ir miesteliuose, mažinant transporto šrautus tiek kaimo, tiek miesto vietovėse, taip pat mažinant socialinę atskirtį.

5.2.6 Transeuropinių energetikos tinklų vystymas didins tiekimo patikimumą ir stiprins valstybių narių tarpusavio integraciją. Energijos efektyvumas ir atsinaujinanti energija taip pat gali sudaryti galimybes kurti naują verslą, kuris galėtų prisidėti prie atsiliekančių regionų augimo ir konkurencingumo didinimo.

5.2.7 Investicijos į švietimą taip pat turi tiesioginę įtaką naujovėms ir konkurencingumui bei žmogiškojo kapitalo kūrimui. Kaip buvo anksčiau paminėta, atsiliekantys regionai turi gerokai mažiau galimybių visą gyvenimą trunkančiam ir nuolatiniam mokymuisi. Šioje reglamento redakcijoje kalbama tik apie „regionų patrauklumo ir gyvenimo kokybės didinimą“. Komitetas pripažįsta sutelkimo būtinybę ir Europos socialinio vystymo fondo vaidmenį, tačiau, atsižvelgdamas į švietimo srities svarbą, norėtų, kad šio straipsnio taikymo sritis būtų platesnė ir ERPF ir ESF ⁽¹¹⁾ tarpusavio koordinavimas glaudesnis. Komitetas norėtų pabrėžti naujų bendravimo problemų sprendimų svarbą daugiakalbėje Europoje. Nepaisant oficialaus komercinio pasiūlymo dėl kalbų mokymo, padėtis, nors ir šiek tiek pagerėjusi, išlieka nepatenkinama.

5.2.8 Straipsnyje numatomos investicijos į sveikatos apsaugos sistemą, kurios galėtų prisidėti prie regioninės plėtros ir gyvenimo kokybės, ir Komitetas pritaria tam.

5.2.9 Parama MVĮ yra svarbi, o tinkama regioninė verslininkystės politika gali pritraukti investicijas į ekonomiškai silpnus regionus. Turėtų būti sudarytos galimybės taikyti paskatas ir kitas svarbias sistemos priemones pritraukti užsienio investuotojus į regionus, kuriems jų reikia, remti strateginę svarbą ES turinčius sektorius ir remti naujoviškas bendrovių ir organizacijų grupes.

5.3 Regioninį konkurencingumą skatinanti veikla (5 straipsnis)

5.3.1 Kalbant apie *Naujoves*, Komitetas norėtų pasiūlyti platų požiūrį į naujovių įgyvendinimo procesą; dažnai nauji darbo metodai ir vadybos naujovės bei *Žmonių santykiai* gali prisidėti prie įmonių sėkmės ir konkurencingumo didinimo ne mažiau negu naujos technologijos, produktai ir procesai. Be to, darbo

⁽¹⁰⁾ 2000–2006 m. struktūrinių fondų programavimo dokumentas: pradinis iniciatyvos urbanistinis įvertinimas, OL C 133; 2003 6 6, p. 53, 3.3 ir 4.7.1 punktai.

⁽¹¹⁾ Komitetas primygtinai teigia, kad būtų geriau turėti vieną bendrą sanglaudos politikai skirtą fondą, kuris spręstų šiuos klausimus (KOM (2004) 492 galutinis – 2004/0163 (AVC), CESE 389/2005).

santykių modernizavimas gali būti išankstinė sąlyga, lemianti sėkmingą naujas technologijų įdiegimą ir todėl yra itin svarbus siekiant Lisabonos darbotvarkės tikslų. Reglamente turėtų būti nurodyti šie veiksniai ir, pripažįstant esminį ESF vaidmenį šiose srityse, turėtų būti remiama tinklas, leidžiantis skatinti geriausių praktiką naujovių srityje.

5.3.2 Komitetas pritaria išsipareigojimui laikytis tikslų, susijusių su tvariu vystymusi, energijos efektyvumo didinimu ir atsinaujinančios energijos šaltinių skatinimu. Tačiau yra ir konkrečių verslo galimybių aplinkos apsaugos technologijų kūrėjams, projektuotojams ir gamintojams, kurios taip pat gali prisidėti prie regionų ekonominės plėtros. Komitetas taip pat pritaria nuorodai į švarų viešąjį transportą ir pripažįsta, kad tinkamai remiamos ir integruotos viešojo transporto sistemos gali būti labai svarbios mažinant transporto srautus miestuose bei sprendžiant socialines atskirties problemas miestų ir kaimų vietovėse.

5.3.3 Pripažįstama, kad pagrindinių transporto rūšių ir kitokio susisiekimo stiprinimas yra svarbi sudėtinė plėtros dalis. Kaimo vietovės gali turėti mažiau privalumų, nes rinka nėra pakankama norimai infrastruktūrai sukurti. Šioje srityje yra svarbus Bendrijos politikos krypties derinimas, todėl Komitetas norėtų užtikrinti, jog šioje srityje skatintinos veiklos rūšys nebūtinais būdais turi būti tik tos. Galimybė pasinaudoti informacinių ryšių ir technologijų priemonėmis ne miestuose taip pat svarbi, tačiau dažnai patarimas, verslo parama ir įgūdžių ugdymas būna svarbesnis už fizinę prieigą ir ryšį, kuris leistų MVĮ pasinaudoti IRT teikiamais patogumais. Be to, Komitetas mano, kad mes turime užtikrinti, kad informacijos ir ryšių technologijos būtų prieinamos visiems gyventojams, vengiant sukurti skaitmeninį pasidalijimą, kuris lemtų socialinę atskirtį. Šie pastarieji klausimai taip pat labai svarbūs didžiausiuose miestų centruose.

5.4 Europos teritorinį bendradarbiavimą skatinanti veikla (6 straipsnis)

5.4.1 Komitetas pritaria Komisijos pasiūlymams remti pasienio, nacionalinį ir regioninį bendradarbiavimą atsižvelgiant į Interreg⁽¹³⁾ įgytą patirtį. Tačiau Komisijos pasiūlymuose numatytos skirtingos veiklos rūšys, atsižvelgiant į pasienio ar tarpvalstybinius projektus; dabartiniame reglamente nebuvo nurodyta daug svarbių veiklos sričių, kurias remia programa, apimanti tarpregioninius tinklus, pvz., konvergenciją skatinanti veikla, konkrečios veiklos rūšys kaimo vietovėse, vietovėse, turinčiose gamtinių kliūčių ir atokiausiuose regionuose.

5.4.2 Komitetas remia konkrečias priemones, stiprinančias ES 15 valstybių narių ir naujų valstybių pasienio bendradarbiavimą priešų šalių išorės sienų. Taip siekiama sukurti iš

⁽¹³⁾ OL C 302, 2004 7 12, p. 60, Nuomonė dėl trečiojo ekonominės ir socialinės sanglaudos pranešimo.

tikrųjų naujus, dinamiškus ir gyvybingus regionus, turinčius bendrą arba bendrai naudojamą (įskaitant sveikatos priežiūros ir švietimo) infrastruktūrą, užmegzti ryšius, dėti pastangas įveikti kalbos sunkumus ir naudotis kultūros pasiekimais. Struktūriniai fondai padės spręsti pajamų ir kainų skirtumų problemas bei skatins ekonomikos plėtrą. Komitetas pritaria naujai Europos kaimynystės politikai⁽¹³⁾, jos naujoms priemonėms, o taip pat galimam ryšiui su trečiosiomis šalimis, ir nori, kad ji būtų parengta kitą programavimo laikotarpį, o taip pat norėtų, kad šias priemones galėtų paremti ERPF.

5.4.3 Komitetas atkreipia dėmesį į nuostatas dėl pasienio regionų darbo rinkos iniciatyvas ir siūlo reglamentuose ypač paremti stojimo sutartyse priimtus išsipareigojimus dėl darbo rinkos standartų ir Lisabonos tikslų įgyvendinimo. Komitetas taip pat teigia⁽¹⁴⁾, kad šios programos turėtų atsižvelgti į būtinybę įveikti įvairias socialinės diskriminacijos formas. Komitetas norėtų gauti išaiškinimą šiuo klausimu ir norėtų, kad būtų užtikrinta, jog visos ERPF remiamos veiklos rūšys priemonės apims pasienio regionų tinklus. Komitetas konkrečiai paprašė atskiros programos regionams, besiribojantiems su naujomis valstybėmis narėmis, tačiau į tai nebuvo atsižvelgta, todėl Komitetas norėtų, kad reglamente būtų paremtos šios veiklos sritys ir į reglamentą vertėtų įtraukti konkrečią nuorodą.

5.4.4 Pasiūlyme dėl reglamento yra nuostata dėl Europos pasienio bendradarbiavimo grupės sukūrimo. Komitetas parengė šiuo klausimu konkrečią nuomonę⁽¹⁵⁾ ir šio darbo išvados taip pat turėtų būti įtrauktos į reglamentus.

5.4.5 Išlaidų tinkamumas turi būti nustatytas nacionaliniu lygiu, esant tam tikroms išimtims, kurioms turi būti nustatytos konkrečios nuostatos. Ši svarbi sąlyga turėtų būti paaiškinta. Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) atveju, negražintinas PVM turi būti priskirtas prie tinkamų išlaidų, nes tai yra realios projektų sąnaudos.

5.5 Konkrečios nuostatos dėl teritorinių ypatumų

5.5.1 Miestų (8 straipsnis)

5.5.1.1 EESRK pasiūlė specialią miestų programą. 8.1 straipsnyje nurodytos veiklos rūšys turėtų turėti visus miestų bendrijų iniciatyvos ypatumus ir todėl Komitetas norėtų, kad reglamentavimas būtų aiškus, kad bendrijos miestai galėtų dirbti kartu.

⁽¹³⁾ KOM(2004) 628, galutinis, 2004/0219 (COD).

⁽¹⁴⁾ OL C 302, 2004 7 12, p. 60, 7.8 punktas, Nuomonė dėl trečiojo ekonominės ir socialinės sanglaudos pranešimo.

⁽¹⁵⁾ CESE 388/2005.

5.5.1.2 Šiame straipsnyje yra taip pat nuostata, leidžianti finansuoti veiklos rūšis pagal Reglamentą (EB) Nr. 1784/1999 dėl Europos socialinio fondo (¹⁶). Reglamentas apsiriboja priemonėmis, kurios yra numatytos pagal *Regioninio konkurencingumo ir užimtumo* tikslą ir sudaro 10 % tam tikram prioritetui (¹⁷) skirto finansavimo. Komitetas mano, kad, atsižvelgiant į ketinimą turėti vieną bendrą fondą vienai bendrai programai, turėtų būti išplėstas darbo rinkos ir žmogiškojo kapitalo finansavimas, numatytas šiose programose. Tai turėtų būti taikoma visoms ERPF programoms, o ne tik miestų dimensijai, ir turėtų būti taikoma visiems trimis teminiams prioritetams. Siekiant užtikrinti pakankamą lankstumą, 10 proc. taikoma visai programai.

5.6 Kaimo vietovės ir nuo žuvininkystės priklausomos vietovės (9 straipsnis)

5.6.1 Komitetas norėtų konkrečiai pakomentuoti būtinybę užtikrinti, kad visos veiklos rūšys neapsiribotų tik žemės ūkio projektais, ir pritaria, kad dėmesys yra skirtas infrastruktūrai, telekomunikacijoms, naujoms ekonominės veiklos rūšims, ryšių tarp miesto ir kaimo vietovių stiprinimui ir turizmo skatinimui. Tačiau į šį sąrašą reikėtų įtraukti visuotinės svarbos paslaugas, naujoves ir ryšių su aukštojo mokslo institucijomis stiprinimą, nes visa tai yra laikoma svarbiu kaimo vietovių veiklos įvairinimo veiksmu. Komitetas taip pat pritaria Komisijos pradiniam užtikrinimui, kad naujosios priemonės būtų „įtrauktos į bendrosios žemės ūkio politiką“ (¹⁸). Šiame pasiūlyme dėl reglamento reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų „aiškius skiriamuosius kriterijus“ tarp priemonių, kurias finansuoja ERDF ir Europos žemės ūkio kaimo plėtros fondas (EŽŪKPF) bei EŽF, taip pat tinkamai įrodytų šių fondų finansuojamų veiksmų papildomumą ir darną. Komitetas pritaria šioms priemonėms ir nurodo dar išsamesnį darbą, kurį Komitetas atliko Europos žemės ūkio kaimo plėtros fondo (EŽŪKPF) srityje

5.7 Gamtinių kliūčių turintys regionai ir atokiausi regionai (10 ir 11 straipsniai)

5.7.1 Komitetas mano, kad reikalingas tolesnis solidarumas su šiais regionais, turinčiais konkrečių sunkumų, ir pritaria

šiems pasiūlymams. Atskiroje nuomonėje (¹⁹) Komitetas įvertino nuolatinių gamtinių ir struktūrinių kliūčių turinčių regionų poreikius ir pateikė konkrečias pastabas dėl Komisijos bendrų pasiūlymų, išdėstytų trečiajame sanglaudos pranešime. Reglamente dėl ERPF yra daug klausimų, kurie pirmiausia buvo pateikti šioje nuomonėje, ir Komitetas pritaria, kad į ERPF paramos kriterijus būtų įtraukta teritorinė dimensija. 10 straipsnyje yra išsireiškimas „nepažeidžiant 3 ir 4 straipsnių“, kuri leidžia manyti, kad šie regionai gali gauti paramą pagal minėtus prioritetus, ir vertėtų aiškiai nurodyti reglamente, kad taip yra iš tikrųjų. 11 straipsnyje yra panašiai nurodyta, kad pagal šią nuostatą galima finansuoti papildomas išlaidas 4 straipsnyje nurodytiems veiksams, kuriems Komitetas pritaria. Vėlgi vertėtų paaiškinti, kad šie regionai gali gauti paramą pagal kitus tikslus.

5.8 Konkrečios nuostatos dėl teritorinio bendradarbiavimo tikslo (12 straipsnis ir 14–22 straipsniai)

5.8.1 Komitetas pritarė pasiūlymui dėl naujos teisinės priemonės bendradarbiavimui palengvinti. Šiais papildomais reglamentais siekiama, kad veiksmingas bendradarbiavimas vyktų sklandžiau, tačiau jie turi vieną trūkumą — juose nėra aiškios nuostatos dėl socialinių partnerių, kaip ir kitų konkrečius ar bendrus piliečių interesus atstovaujančių organizacijų, dalyvavimo stebėjimo komitetuose. Būtina paaiškinti sąsają tarp ERPF (18 straipsnis) ir Europos pasienio bendradarbiavimo grupės (EPBG), ypač suteikiant valstybėms narėms EPBG valdymo institucijos pareigas.

5.8.2 Šie klausimai buvo svarstyti išsamiau ir Komitetas padarė konkrečias išvadas dėl Europos pasienio bendradarbiavimo grupės sukūrimo (²⁰).

5.9 Baigiamosios nuostatos (22–26 straipsniai)

5.9.1 Jos patvirtina dabartinio reglamento (EB) Nr. 178/99 pereinamojo laikotarpio nuostatas ir oficialiai nustato reglamento siūlomas įsigaliojimo ir peržiūrėjimo datas.

2005 m. balandžio 6 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND

(¹⁶) KOM(2004) 493 galutinis- 2004/0165 (COD).

(¹⁷) 8.2 straipsnis.

(¹⁸) OL C 302, 2004 7 12, p. 60, 7.10 punktas. Nuomonė dėl trečiojo ekonominės ir socialinės sanglaudos pranešimo.

(¹⁹) EESC nuomonė *Kaip pasiekti geresnės regionų, turinčių nuolatinių gamtinių ir struktūrinių kliūčių, integracijos*, CESE 140/2005.

(²⁰) CESE 388/2005.